

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

ספר הזהר

שחבר התנא האלקי רבן שמעון בר יוחאי זיע"א

ובו: "ספר הזהר", "זהר חדש", "תקוני הזהר"

מנקד

פרשת ויצא

מבאר בלשון הקדש עם פירוש קל ונחמד למען ירוץ הלומד בו

מחולק ל- תתק"ס (960) קונטרסים

ל"ב כרכים של ל' חלקים

כרך ה' - חלק י"ג

קונטרס 133

מופץ ללא מטרת רווח כלל - לקירוב הגאולה ברחמים

בספרא דא יפקוד ביה מן גלימא ברחמי

יחד שבטי ישראל לסיום כל ספר הזהר בדקות ספורות

"קודשא בריך הוא אורייתא וישראל חד הוא"

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

אדר א' תשע"א לפ"ק - בעיה"ק בית שמש תובב"א

לאורם נלך

הזוהר - על פי המנהג (הובא גם בהקדמת פרוש פסא מלך לחינוך), ללמוד ולקרא את התקוני זוהר בארבעים הימים שמור"ח אלול עד יום-הכפורים, גדלעיל פרק י'. ו. פרושי התקוני זוהר ל"תקוני הזוהר" לא נדפסו פרושים רבים, ואילו הם הפרושים המקוריים לחינוך: "פסא מלך" לרבי שלום בונגלו; "אור ישכאל" להמגיד הקדוש רבי ישכאל מקונוני; "באורי הנק"א" לתקוני זוהר (מלפא, תרכ"ו), "חמדת צבי" לרבי צבי הירש; "באר יצחק" לרבי יצחק איוזק מפאלצק; "באר לחי רא"י" לרבי צבי הירש שפינדא מדניוב; "פגו הנק"א" לרבי עליפא ג'גו; "נצוצי זוהר" להרב ראובן מרגליות.

ד סכום

א. כל חלקי הזוהר נחלקו הפנימיים שמתבני אודותם בקרב זה, רבם נחברו על ידי רבי שמעון בר יוחאי, והותרים - חלקם קדמו לרשב"י, ובהם השתמשו לרשב"י (כמו "ספרא דגניסותא"), וחלקם נכתבו או נערכו בדורות שלאחריו פטירת רשב"י (ענין זה נזכר לעיל פרק כ"ב סעיף א' אותיות ה'-ו').

ב. אמנם מלבד חלקי הזוהר הנ"ל, מוברים בזוהר עוד עשרות מקורות קדומים שהיו בידי רשב"י ונחברני דיליה, והם היו, ככל הנראה, הסוד לשפלת הזוהר להמא: "ספר רזיאל", "ספרא דאגדתא", "ספרא דאדם הראשון", "ספרא דאשמדאי", "ספרא חקיקתא עלאה דגני קנים", "ספרא דחונן", "ספרא דשילמה מלפא", "ספרא קדמאי", "צירופי דאתון דאמסרו לאדם פגו עדו", ועוד.

ג. על מהות הספר ותכליתו, ובעקר על שמו "תקונים", כותב רבי שלום בונגלו, וי"ל:

ספר תקונים, כי תקוני העשיה עשר כל תקוניו, ואם לא תתקן ותעלה מהעשיה, איך יהיה תקון יצירה ובריאה, כי תחלת הכל הוא תקון העשיה.

הנה מצינו נעלה בגנינו טעם הגון לשם ספר התקונים, שכל פגנת הרשב"י לתקן השכינה בעולם העשיה... כי קבלת חבורא דא להביא אגלה וחרות למגלות.

ותם שכל חבורי הרשב"י מקרביו הגאון... הנה ספר התקונים בקרט, שאלבנה זו חפרו, לתקן המלכות בעולם העשיה.

...מן השמים הקשוחו ועזרוהו לחבר זה ספר התקונים... אמר רבי שמעון: זכאה חולקנה דעילאין ותתאין איון באסכמותא לסייעא לן... ובהקדמת התקונים... רבי שמעון נחבריו דד אתכשו למיעבד האי חיבורא, לזוהתא אתיהיב לון ולאליהו עמיהו ולכל נשמתיו... ולכל מלאכיה... לגלאה לון ריון טמירין דלא אתיהיב רשו לגלאה עד דייתי דרא דמלכא משיחא. (הקדמת

פרוש פסא מלך לתקוני זוהר)

ה. רביש ספר "תקוני זוהר", כמו בספר הזוהר באה הקדמה, ובראשה תמצית מהות הספר. וי"ל: "תקוני זוהר דאיון שבעין אנפין לאוריקתא דפריש רבי שמעון בר יוחאי במלת בראשית מתתרי אוריקתא", עכ"ל. לאחריו ה"הקדמה" באים באורי השבועים תקונים, מהם ארבים ומהם קצרים.

ה. בקמה מנהגות של ספר "תקוני זוהר" מדפס בשולי העמודים תאריכי הימים מ"ח אלול עד יורה"פ, שבהם קוראים קטעים אלו שבעסר תקוני

העולם, סתרי אותיות ועוד, ומהם שנים בקתנם ובמהותם לתקוני זוהר.

ב. לשלשים שנה לאחר הקדמת המנהגות הראשונות הנ"ל של ספר הזוהר, קבצו את פתגי-היד וערכו אותם על-פי סדר פרשיות התורה והמגלות (כפי הנראה נעשתה העריכה על ידי המקובל רבי אברהם הלוי מיעיר צפת), והדפיסום לראשונה בשאלוניקי (שנת שר"ו), ולאחר מכן בקרקא (שנת שס"א), ובא"י הדפס פעמים רבות במנהגות שונות.

ג. "זוהר חדש" על התורה נמצא על מספר פרשיות מכל חמש. על חמש בראשית: בראשית, נח, לך לך וינא, ויצא, ויגש. על חמש שמות: בשלח, יתרו, תרומה, כי תשא. על חמש ויקרא: צו, אחרי, בחר. על חמש במדבר: נשא, חסות, בלק, מטרות. על חמש דברים: ואחתה, כי תצא, כי תבוא.

ה. בקטעי זוהר הנ"ל משלבים, בעמודות נפרדות: "סתרי אותיות" ו"מדקש הנגלים". אחרי כן באים מדרשים - "מדקש הנגלים" - למגלות: שיר השירים, רות ואיכה. ובסוף מדרשים תקונים "תקוני זוהר חדש", גדגמות התקוני זוהר.

ג תקוני זוהר

א. "תקוני זוהר", שנגדסם בספר פגני עצמו, מכיל שבועים תקונים, ועוד י"א תקונים. ובמנהגות אחרות נדפסו עוד "תקונים" נדפסים כבר ב"זוהר חדש", שעל פי תכנם וסגנונם שנים גם הם לתקוני זוהר.

ב. כל אחד משבועים התקונים ש"תקוני זוהר" מתחיל בבאור המלה "בראשית", וממשיך בבאור פסוקים אחרים, בעקר מפרשת בראשית, אך גם מן התנ"ך. וכל זאת על דרך הסוה, בדרכות המגלות צמין וסתרי תורה.

הקדמה לזוהר תתק"ס חלקים - מבצע "יחד כל ישראל"

ישראל הקדושים והטהורים ה'מה כלולים כל ששים רבוא נשמות בתוך ספר זוה"ק, בדפנת רבינו הקדוש הרמח"ל זי"ע באגרותיו. ולכן כל אחד יטמין עצמו בספר הזוהר הק' במיוחד בדורנו דרא בתראה ודור אחרון. ובזה (זה חלק ג') דף קנ"ג: ברעיא מהימנא כתב דהוא "תיבת נח" שמציל מפני המבול הנורא. ולזה תקן הרמח"ל זי"ע דיקבצו את כל ישראל ללמוד זוה"ק ובזה יתבטלו כל הגזרות – ויצמחו הישועות בצמיחת קרן דוד במהרה. (ועין בספר זכותא דרשב"י).

כתב בשדי חמד (מערכת מ' סוף כלל קצ"ח) וז"ל: מצוה שעושים אותה הרבה בני אדם בשתפנות, כל אחד נוטל שכר כאילו עשה כולה לבדו, ומטעם זה נוהגים כל בית ישראל לעשות חבורת ש"ס ומחלקים הש"ס בין כמה בני אדם, שכל אחד לוקח מסכת אחת, ועושים סיום פעם אחת בשנה, וכן חבורות שחלקו ביניהם ללמוד סדר משניות, ושורת הדין נותנת שיטול כל אחד ואחד שכר כאילו למד הש"ס כולו, עכ"ל. – שמחת סיום ספר הזהר: הרבי רבי ברוך נכד הבעל שם טוב זיע"א, נהג בכל שנה ושנה ביום ל"ג בעומר לעשות סיום ספרי הזהר הקדוש, ואחר הסיום לקח הספר הזהר בידי קדשו ורקד כמה שעות, ואחרי רקודין דקדשה משמחת היום ומשמחת התורה נשק בפי קדשו את ספר הזהר ואמר בזה הלשון, "איך קען דיה, און דו קענסט מיר" [פירוש: אני מכיר אותך, ואתה מכיר אותי]. (טעמי המנהגים).

קריאת גדולי ירושלים בשנת תרפ"א: מעלת למוד הזהר הקדוש אשר הוא מבטל כל מיני פרעניות וגזרות קשות ורעות ומותנא וחרבא ובזה מעלמא... לשקד על למוד הזהר לגמור בארץ ובחוצה לארץ אלף סיומים... וברור כי גם אנשי חוץ לארץ יעלה הלמוד שלהם עם אנשי עיר הקדש במסלת בית קדש הקדשים בסוד כל ישראל ערבים זה בזה, ונכנס לשנה חדשה שנת גאלה וישועה ברחמים על עמו ישראל ועל כל העולם כולו... סיום זהר לעלוי מזל עם ישראל ולבטל כל הצרים אותם עליונים ותחתונים, ויפר עצת אויבינו ויקלקל מחשבותם ולא תעשינה ידיהם תושיה, וישראל ישכן לבטח ונראה בנחמת ציון, ובמהרה יתקיים "וקראתם דרור בארץ" אב"ר.

הלומדים בחבורה – כל אחד כמה דקות ומשתתפים ומתאחדים ברצונם, עולה להם לפולם שלמדו כל הזוה"ק, וכך נוכל בשבע דקות לעשות סיומי זוהר לאלפים, ויתקיים בנו דברי הנביא ישעיה (פרק ס' כ"ב) "הקטן יהיה לאלף" שאפילו בדורנו הנמוך – יוכל להחשב לשר האלף, ששים כל הזוה"ק, ובפלא יועץ (ערך רבים) כתב: וכמה מעלות טובות לתורה דרבים ותפלה דרבים וכל מצוה הנעשית ברבים, הנה כי בן ראוי לכל אדם להתחבר עם יראי ה' וחושבי שמו ולקיים מאמר דוד המלך ע"ה (תהילים קי"ט ס"ג) "חבר אני לכל אשר יראוך". עכ"ל.

על סיום "כל ספר הזהר" בגירסא מצינו מנהג ישראל לעשות אז סעדת מצוה ולפטר בכורים מתענית בערב פסח. (ספר דרך ארץ מנהגי יהודי ארם צובה חלק א' עמוד כ"ז). (ועין בשו"ת פרחי כהונה חלק אר"ח סי' י"ג)... וממילא כל שכן בלמוד הזוהר

עלינו לשמוח בסיום למודו, שזכות לימוד הזוהר הוא הדבר היחיד להוציאנו מעבדות לחרות כנזכר בזוהר הקדוש, ועוד שהזוהר מלא על גדולתו ממשניות, ובכלל מסכתות נחשב, וזה הוא בכלל סעודת מצוה, עכ"ד.

ובספר תולדות קול יהודה (אות ל"ג) איתא עובדא: דפעם אחת ביומי דאב קודם היום עשה סעודת סיום ואכלו בשר, ושאלו אותו על מה עשה סיום, והשיב כי סים את הספר הקדוש עשרה מאמרות להרמ"ע מפאנו ז"ל, וכן במנהגיו (שם אות קכ"ט), פעם אחת במוצאי תשעה באב אכל בשר, ואמר שיש לו סיום על ספר פרי עץ חיים (להאר"י הקדוש), ע"כ. ובספר סוד ה' מבאר: ועל פי דברי הפסא מלך והבן איש חי ועוד – מעלת הלמוד בזוה"ק, שהלמוד ממש נתהפך לאיש חדש וטהור, ומתמלא שמחה בכל רגע בלומדו, ובנודאי בסיים כל חלק, כמו ספר התיקונים, זהר על התורה, וזוהר חדש, עלינו לשמוח ולעשות סעודה גדולה על כל חלקי הזוהר ובנודאי על האדרא הקדושה שבלמוד האדרא הקדושה זוהר שהרשב"י בכבודו ובעצמו בא מעטר כמלך ויושב ומקשיב בקולו בשלומד האדרא.

כתב המקבל הקדוש רבי אברהם אזולאי זי"ע א זקנו של החיד"א בשם המקבל הרב אברהם גלאנטי זי"ע, בספרו "אור החמה" על ה"אדרא דמשפנא" (שבפרשת משפטים דף קכ"ג ע"ב), וזה לשון קדשו: אפילו עוד היום אחר שנפטר רשב"י מבינינו, כל זמן שאנו עוסקים בדברי האדרא, "אתער" בא רבי שמעון מעטר כמלך בעטרותיו בראש, ויושב בגוון, עכ"ל. האם יש שמחה גדולה מזו, על כן ראוי לעשות סעודת מצוה. ובנודאי כאשר יבקש ויתפלל בזכות הרשב"י תתקבל תפלתו ותעשה בקשתו, ומבאר בכתבי האר"י (שער הפסוקים, שיר השירים): "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני": ראשי תבות ח' בירים מ' קשיבים ל' קולך ה' שמיעני, הוא חמלה, כמו שדרשו בזוהר בפרשת שמות (דף י"ב ע"ב), על פסוק והנה נער בוכה ותחמל עליו וגו', והבן זה, עכ"ל. ובזהר שם בארו שהשכינה חומלת כאשר חוזרים בתשובה, שקודם קטרגה מדת הדין על בטול תורה, וכאשר חוזרים בתשובה ומתקנים, מיד חומלת השכינה הקדושה, ונשמעת התפילה ועל דרך דברי האר"י כאשר משתף עצמו עם הציבור בלמודו, אז מעורר את השכינה הקדושה לחמל עליו ולשמע תפלתו ולעשות בקשתו לטובה. ובאור החיים הקדוש כתב דגואל הראשון הוא גואל האחרון כמו שאמרו בזוה"ק מ'ה ש' היה ה'א – ראשי תבות משה – שיהיה, שהוא הגואל האחרון. (אפשר לרמז דהרשב"י נשמת משה ובזכותו נגאל), ואין משה רבינו ע"ה מוסר התורה רוצה לגאול עם של בטלנים, עכ"ד האור החיים הקדוש זי"ע א. ובזה"ק קראו למי שלא לומד סודות התורה ולכלל הפחות למוד בקריאה זוה"ק, עם הארץ, ובגללו מתעבב הגאולה רח"ל. על כן פלנו צריכים להתחזק ולהתאחד בלמוד הקדוש הזה. וברוך ה' שזכינו בדרךנו להתחבר כלל ישראל עם "מפעל הזוהר העולמי" העובד ללא לאות ללא מטרות רוח, ולקח על שכמו משא ועול החובות למען הקים השכינה הקדושה ולשמוח לאבינו שבשמים – על כן אחי! כל אחד יכלל בלמוד הנשגב הזה למען פדות השכינה הקדושה ולמען פדות נפשנו ופדות עמו ישראל בקרוב בימינו ברחמים, אכ"ר.

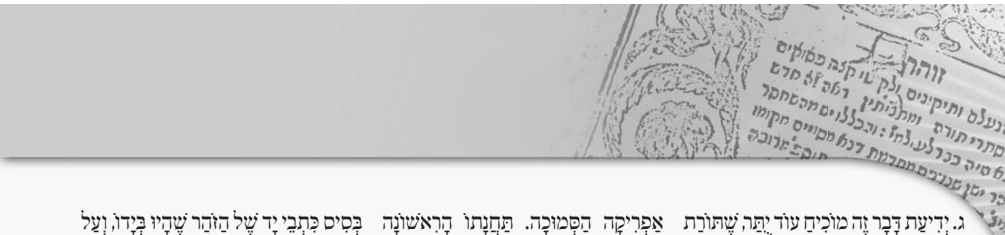
תפלה קדם למוד האהר הקדוש

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקבדך ובהשתחויה, שנקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול כזה. על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מכדילים בינינו לביניך. ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכוננו לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח גיחוח. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתינו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריה אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים זמירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה: (תפלה מהאר"ל)

לשים יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, בדחילו ורחימו, ורחימו ודחילו, ליחדא שם יוד כ"י בוא"ו כ"ן ביהודא שלים, על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל לאקמא שכינתא מעפרא, ולעלוי שכינת עוינו אם הבנים שמחה. הריני מקשר עצמי בלימוד הקדוש הזה בנשמות כל התנאים והצדיקים הפתובים בזוהר הקדוש ובראשם התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בנו. ועל ידי זה תתקיים תפלת דוד המלך עליו השלום (תהלים סא, ד-ה) כי היית מחסה לי מגדל עז מפני אויב. אגורה באהלה עולמים אחסה בסתר כנפיה סלה. ואזפה שבלימודינו זה יהיו שפתותיהם דובבות בקבר, למען שמו באהבה לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו. ובהדין ספרא ספר האהר, יפקון ישראל מן גלותא ברחמי, יראה אל עבדיך פעלה והדרה על בניהם. ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו, ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו (תהלים צ, טז-יז). (סוד ה')

תפלה לרפואות וישועות

הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעה כמוה, והריני אוהב כל אחד מבני ישראל כנפשי ומאדי, והריני מזמין את פי ללמוד בספר הזהר הקדוש לזכות ... כב"פ (וכאן יפרט בקשתו) [לרפואות...] [ישועות ...] [לבנים ...] השם ישלח דברו יחזקהו [וירפאהו ברפואת הנפש ורפואת הגוף ברמ"ח אבריו ושם"ה גידיו בתוך שאר חולי ישראל וארצה ימיו ושנותיו בנעימים] [ויזשיעהו בדבר ישועה ורחמים ...] אמן סלה.

בסיס פתבי יד של הזהר שהיו בידו ועל פו חשבו מאד פרושו, גם מן הבחינה הזאת שכן יכול לשמש לנו מקור לגרסאות נוסחאות שונים וקדומים של ספר הזהר.

ה. ספרו - "פתם פז" - הדפס קמאטיס וחסמים שנה לאחר פטירתו, בעיר ליוורנו, בהשתדלות גביני העיר טריפולי. מענין לצנו שהשם "פתם פז" לחובה נתן על ידי החיד"א, ששהה באותה עת בעיר ליוורנו, (בשם הגדולים שכן שמעון לו לבאי מובא: "והקמא הספר פתם פז" גימטריא - שמעון לבאי ז"ל: גם פז"א ראשי תבות פרוש זהר"). הספר הדפס בשני פרקים. קבלתו של הר"ש [כבי שמעון] לבאי מבססת על פתבי המקבילים ששקדמו לו. (ואז בה דלל מהשפעת סגולי אצתי: מהנ"ס קורדובירו והאר"י ז"ל) בגון: "המקביל" (בעשר גפרושו לתורה), הריקאנטי, פרושו של רבי יהודה חט - מגזנת יהודה לספר "מערכת האלהות", רבי יוסף ג'קטיליא, רבי מנחם הציוני, רבינו בחיי בן אשה ועוד.

ב. רבי משה קורדובירו - "אור קר" הר"ם קורדובירו הוא מגדולי המקבילים שפגל הדורות

א. רבי משה נולד בדרור לאחר גרוש יהודי ספרד (רפ"ב), אך מקום לדתו אינו ידוע (יש המשערים בספרד). מלבד גדלתו בקבלה - שאודות לה נזהר לפרסום ושמו נחשק לדורותיו בין גדולי ישראל - היה הר"ם קורדובירו גדול בתורה ושמשי אף בידו. זו ידוע שהיה תלמידם של רבי יוסף קארו ורבי שלמה אלקבץ. בתורתו בקבלה היה כסוד ביהי ונפלא של כל ספרות הפקלה שקדמו לו, דבר הבא לידי ביטוי בספרו הגדול

אפריקה הסמוכה. תחנתו הראשונה היתה העיר פאס שבמרוקו, שם גדל ונתגדל ונספג לתוכו הרבה תורה ונראה, קבלה וטהרה. הר"ש [כבי שמעון] לבאי - פרקים מבני דורו שגלו מארץ מולדתם - שאף להגיע לארץ ישראל. ואכן, אחר תקופה ארוכה (רנ"ב - ש"ט), פנה הוא בדרך לארץ הקדש, בעברו דרך לוב, בעיר טריפולי. נוכח הוא לדעת עד כמה גדולה היא בורותם של יהודי המקום בידיעת התורה, ומפילא עד כמה רחוקים הם מקיום תורה ומצוות בשלמות. הרגשת אחריות אישית לגורל יהודי הסקה והדחתם, הביאה את הר"ש [כבי שמעון] לבאי לדחות את עליתו לארץ ישראל, לשהות במקום, ולהשתדל לשנות את פני הדברים העגומים. ואכן הר"ש [כבי שמעון] לבאי החל להפיץ את התורה למונה בלוב, ולתפוס תשנות בתחומי הנהדות השונים.

ב. וזה לשון החיד"א (ב"ש הגדולים" ערך: "ואני שמעתי דהרב הנזיר היה דעתו לפע לארץ ישראל, ולשפא לטריפולי ראה שלא היו יודעין דת ודיו, ואפילו תפלה ובכנות בתקנו, ואמר בלבו כי טוב לו לקרבם לתורה וללמדם תורה וליקרא את ה', וזה יותר מהליכת ארץ ישראל, וכן עשה והגלים במעט לגרם והרבי תורה שם".

ג. הר"ש [כבי שמעון] לבאי האריך ימים, ונפטר בשנת שמו"ה, ומקום קבורתו בעיר טריפולי. מפרסם הוא שירו "פר יוחאי נמשחת אשכנזי שכן שטון מן הברית - על רבי שמעון בר יוחאי. הר"ש [כבי שמעון] לבאי כתב פרוש רחב ועמק - "פתם פז" - לספר הזהר שמופנו נותר וידוע לנו ככ פרושו לספר בראשית. שלא כשאר פרושי הזהר שנקבתו לאחר שנדפס הזהר, פרושו של הר"ש [כבי שמעון] לבאי נכתב על

ג. ידיעת דבר זה מוכיח עוד יותר שתורת הסוד שבספר הזהר לא נתגזר בתקופת התנאים, כ"א היא מסכת עתיקת יומין שהשתמשו בה רש"י וחקרי דילה, בנו וסדו עליה את ספלתם, ומקורה עוד בתורה שנתנה מאת ה' למשה בסיני.

פרק ז

מפרשי הזהר

א. בבואנו להתחקות על ספרות הפרוש ליסוד הפקלה - ספר "זהר". עומדים אנו מול מספרם הדל של הפרושים שנקבתו לספר זה. כל נשבה שמוא גלוי ספר זה עברו פשבע מאות שנים - תקופה זי ארוכה, שעשתה פרות ופירות פרות גלפי כל ספרות אחרת ביהדות. (פשוט להגאא את הזהר לפרשנות כ"י על התורה, ולספר ההלכתי של הכתובים "משנה תורה". על ספרו של רש"י נקבתו למעלה מאלף פרושים ידועים, ועל ספרו של הכתובים - מקפס מואות).

ב. השעם העשירי להעדר פרשנות רחבה לזהר בכל הנראה נובע מאפנה הנסתר של תורה זו, ומן החשש לגלות אף לא טפח מסודותיה הקמוסים, בבחינת - "סוד ה' ליראיו".

ג. טעם נוסף, הוא החשש מן השעות בפרוש דברים העומדים ברומו של עולם, אשר כל חקר דיוק משנה ומשדד מערכות בכל העולמות. על פו נזהר השיתוק, ובמנהיגה וכל שכן בהתניה!

א. רבי שמעון לבאי - "פתם פז", ראש מפיצי התורה בצפון אפריקא

א. רבי שמעון לבאי נולד בספרד בשעת בין הערבים, ערב סמוך לשיקעתה של יהדות גדולה ומפארת. בשנת רנ"ב בעודו ילד, נטל את משל הנדונים וחד עם כל יהודי ספרד, ושם עמיו לצפון

הלולא, ונשאר עם אשתו. כיון שהפיר אותי, אמר לי, חפץ שלא הזמנתי אותך לחתנת בני משום שלשה דברים: אחד - שלא ידעתי כך ולא הפכתי אותך, שכן מזמינים את האדם - כפי כבודו, ואולי אתה איש גדול ופגם כבודך. ואחד - אולי אתה הולך לדרךך בחפזון ולא אטריח עליך. ואחד - שלא תתבליש לפני אנשי החבורה, שדרכנו - שכל אותם שאוכלים על שלחן חתן וכלה, כלם נותנים להם אוצרות ומתנות. אמרתי לו, הקדוש ברוך הוא ידון אותך לטוב. אמרתי לו, מה שמך? אמר לי, צדוק הקטן. באותה שעה למדתי ממנו שלשה עשר (תריסר) סודות עליונים בתורה, ומבניו שלשה, אחד בנבואה, ואחד (ושנים) בחלום.

ואמר, מה בין נבואה לחלום? נבואה בעולם היא של זכר, והחלום בעולם הנקבה, ומזה לזה בשש דרגות יורד. הנבואה בימין ובשמאל, והחלום בשמאל. והחלום נפרד לכמה דרגות למטה, משום כך החלום הוא בכל העולם, אבל כפי דרגתו. כך נראה, כפי האדם כך דרגתו, הנבואה אינה מתפשטת אלא במקומה.

בא ראה מה כתוב, ויחלם והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים ויורדים בו. פתח ואמר, (יחזקאל א) ה' היה ה' דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ פשדים על נהר כפר ותהי עלי שם יד ה'. היה ה' - נבואה לשעה היתה, שהצטרכה על הגלות משום שהשכינה ירדה עם ישראל לגלות, וראה יחזקאל מה

ובריה ועירא עמיה. אמינא ליה, אן הוא בך אחרא. אמר לי, עבידנא ליה הלולא ואשתאר בדביתהו. כיון דאשתמודע בי, אמר ליה חפץ, דלא זמיננא לך להלולא דברי, בגין תלת מלין. חד, דלא ידענא בך ולא אשתמודענא לך, דהכי מזמנין ליה לבר נש פפום יקריה, ודילמא אנת גברא רבא, ואפגים יקרך. וחד, דילמא אנת אזיל בארחת בבחילו, ולא אטרח עלך. וחד, דלא תכסיף קמי אנשי דחבורא. דאורחא דילן, דכל אינון דאכלי לפתורא דחתן וכלה, פלהו יחבי נבזבזן ומתנן לון. אמינא ליה, קדשא בריך הוא ידן לך לטב. אמינא ליה, מה שמך, אמר ליה צדוק זוטא. בההוא שעתא, אוליפנא מניה, תליסר (נ"א תריסר) רזין עלאין באורייתא, ומן בריה תלת, חד בנבואה, וחד (נ"א תריסר) בחלמא.

ואמר מה בין נבואה לחלמא. נבואה בעלמא דדכורא איהו, וחלמא בעלמא דנוקבא, ומהאי להאי, פשיתא דרגין נחתא. נבואה בימינא ובשמאלא, וחלמא בשמאלא. וחלמא מתפרשא לכמה דרגין לתתא, בגין כך חלמא איהו בכל עלמא. אבל פפום דרגיה, הכי חמי, פפום פר נש, הכי דרגיה, דנבואה לא אתפשטא אלא באתריה.

הא חזי מה כתוב, (בראשית כח) ויחלום והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים ויורדים בו. פתח ואמר, (יחזקאל א) ה' היה ה' דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ פשדים על נהר כפר ותהי עלי שם יד ה'. היה ה' - נבואה לשעתא היתה (ס"א תוורת), דאצטריך על גלותא

בגין דשכינתא נחתת בהו

שְׂרָאָה לְפִי שְׁעָה. וְאָף עַל גִּבְשָׁאוֹתוֹ הַמְּקוֹם לֹא רָאִי לָזֶה, מִשּׁוּם כִּף הִיָּה הִיָּה. מִה זֶה הִיָּה הִיָּה? אֲלֵא הִיָּה לְמַעַלָּה - הִיָּה לְמִטָּה, שְׁכֵתוֹב סֶלֶם מִצֵּב אֲרָצָה וְרֹאשׁוֹ מִגִּיעַ הַשְּׁמִימָה. נוֹטֵל [אותו] לְמַעַלָּה וְנוֹטֵל [אותו] לְמִטָּה. הִיָּה הִיָּה - אֶחָד לְמַעַלָּה וְאֶחָד לְמִטָּה.

בֹּא רָאָה, הַסֶּלֶם הֵנָּה מִחֲזִיק בְּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת - בְּמַעַלָּה וּבְמִטָּה. בְּאֶרֶץ פְּשָׁדִים עַל נְהַר כְּבֵר. בְּאֶרֶץ פְּשָׁדִים - בְּמִקְוֵם שְׁהַגְלוֹת שׁוֹרָה בּוֹ, וְעַם כָּל זֶה, עַל נְהַר כְּבֵר. מִה זֶה נְהַר כְּבֵר? אֲלֵא שְׁהִיָּה כְּבֵר מִקְדָּם לְכֵן, שְׁהַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה עָלָיו, שְׁכֵתוֹב וְנִהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן וְגו'. וְזֶה הוּא נְהַר אֶחָד מֵאוֹתָם אַרְבָּעָה הַנְּהָרוֹת. וּמִשּׁוּם שִׁשְׁרָה עָלָיו מִקְדָּם לְכֵן וְהִיָּה עָלָיו כְּבֵר - שׁוֹרָה בּוֹ עַכְשָׁו, וְהַתְּגַלָּה לִיחֻזְקָאֵל.

בֹּא רָאָה, וַיְחַלֵּם, וְכִי יַעֲקֹב הִקְדוּשׁ, שֶׁהוּא הַשֵּׁלֶם שֶׁל הָאֲבוֹת, הַתְּגַלָּה עָלָיו בְּחִלּוֹם, וּבְמִקְוֵם הִקְדוּשׁ הֵנָּה לֹא רָאָה [וְ] אֲלֵא בְּחִלּוֹם? אֲלֵא יַעֲקֹב בְּזִמְנָה הַהוּא לֹא הִיָּה נָשׁוּי, וַיִּצְחָק הִיָּה קָיָם. וְאִם תֹּאמַר שֶׁהֵנָּה אַחֵר כִּף, כִּשְׁנֵשָׁא, כְּתוּב וְאֵרָא בְּחִלּוֹם? שֶׁם הַמְּקוֹם גֵּרָם, וַיִּצְחָק הִיָּה קָיָם, וְעַל כֵּן כְּתוּב בּוֹ חִלּוֹם.

וְאַחֵר שֶׁבֹא לְאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה עִם הַשְּׁבָטִים, וְנִשְׁלָמָה [בָּהֶם] לָהֶם עֲקֶרֶת הַבֵּית וְאִם הַבָּנִים שְׁמִיחָה, כְּתוּב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב וְגו', וְכְתוּב (בְּרֵאשִׁית מו) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמִרְאֵת הַלֵּילָה. כָּאֵן לֹא כְּתוּב בּוֹ חִלּוֹם, שֶׁהָרִי הִיָּה מְדַרְגָּה אַחֲרֵת עָלְיוֹנָה.

בֹּא רָאָה, הַחִלּוֹם הוּא עַל יְדֵי גְבֻרִיָּאֵל, שֶׁהוּא לְמִטָּה, בְּדִרְגָּה הַשְּׁשִׁית מִנְּבוֹנָה. מִרְאָה - עַל יְדֵי

כִּישְׂרָאֵל בְּגִלּוֹתָא, וְחִמָּא יִחֻזְקָאֵל מִה דְּחִמָּא לְפִנֵּם שְׁעָתָא. וְאָף עַל גִּבְשָׁאוֹת אֶתְחַזִּי הַהוּא אֶתְר לְהֵאִי, בְּגִינִי כִף הִיָּה הִיָּה. מִאי הִיָּה הִיָּה. אֲלֵא הִיָּה לְעִילָא, הִיָּה לְתַתָּא. דְּכֵתִיב סֶלֶם מוֹצֵב אֲרָצָה וְרֹאשׁוֹ מִגִּיעַ הַשְּׁמִימָה, נְטִיל (לִיָּה) לְעִילָא וְנְטִיל (לִיָּה) לְתַתָּא. הִיָּה הִיָּה, חַד לְעִילָא, וְחַד לְתַתָּא.

הָא חֲזִי, הָאִי סֶלֶם בְּתָרִי עֲלָמִין אֶתְתַּקֵּף, בְּעִילָא וְתַתָּא. בְּאֶרֶץ פְּשָׁדִים עַל נְהַר כְּבֵר. בְּאֶרֶץ פְּשָׁדִים, בְּאַתְר דְּגִלּוֹתָא שְׂרָיָא בֵּיה, וְעַם כָּל דָּא עַל נְהַר כְּבֵר. מִאי נְהַר כְּבֵר. אֲלֵא דְהוּא כְּבֵר, מִקְדָּמַת דִּנָּא, דְּשְׁכִינָתָא (ד) קִמְט ע"ב) שְׂרָיָא עָלָיו, דְּכֵתִיב (בְּרֵאשִׁית ב) וְנִהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן וְגו'. וְדָא הוּא נְהַר חַד מֵאִינוֹן אַרְבַּע נְהָרִין, וּבְגִין דְּשְׂרָיָא עָלָיו מִקְדָּמַת דִּנָּא, וְהוּא עָלָיו כְּבֵר, שְׂרָיָא בֵּיה הַשְּׁתָא, וְאַתְגְּלִי לִיה לִיחֻזְקָאֵל.

הָא חֲזִי וַיְחַלֵּם, וְכִי יַעֲקֹב קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ שְׁלִימָא דְּאַבְהֵן, בְּחִלְמָא אֶתְגְּלִי עָלָיו, וּבְאַתְר דָּא קְדִישָׁא לֹא חִמָּא (לִיָּה) אֲלֵא בְּחִלְמָא. אֲלֵא יַעֲקֹב בְּהִיָּה זְמָנָא לֹא הִיָּה נָסִיב, וַיִּצְחָק הוּא קָיָם. וְאִי תִימָא וְהָא לְבִתָּר דְּאַתְנָסִיב כְּתִיב וְאֵרָא בְּחִלּוֹם. תִּמְן אֶתְר גֵּרָם, וַיִּצְחָק הוּא קָיָם, וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיה חִלּוֹם. וְלְבִתָּר דְּאַתָּא לְאַרְעָא קְדִישָׁא עִם שְׁבָטִין, וְאַשְׁתָּלִים (בַּחֲזִין) לְהוֹן עֲקֶרֶת הַבֵּית, וְאִם הַבָּנִים שְׁמִיחָה, כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית לה) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב וְגו'. וְכֵתִיב, (בְּרֵאשִׁית מו) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמִרְאֵת הַלֵּילָה, הָכָא לֹא כְּתִיב בֵּיה חִלּוֹם דְּהָא מְדַרְגָּא אַחֲרָא עֲלָאָה הָהּ.

הָא חֲזִי, חִלְמָא אִיהוּ עַל יְדֵי דְּגְבֻרִיָּאֵל דְּאִיהוּ לְתַתָּא, בְּדִרְגָּא שְׁתִּיתָאָה

הדרגה ההיא של הסתירה ההיא ששולטת בלילה. ואם תאמר, הנה כתוב (דניאל ח) גבריאל הבן להלז את המראה - כך זה ודאי, שמראה דבריו יותר סתומים, ובחלום מפרש יותר, ומפרש את הסתומים של המראה. ועל כן נפקד גבריאל, שפרש את דבריו המראה, שהוא יותר סתום.

ועל כן כתוב במראה - וידא, וארא. מה הטעם? משום שהוא מראה, כמו המראה הנה שגוראים בתוכו כל הדמיות, ומשום כך וארא, ראיתי דמותו. באל שדי, שהוא המראה, שגוראית בתוכו דמות אחרת, וכל הדמיות העליונות נראות בו.

משום כך, יעקב באותו הזמן, כתוב ויחלם והנה סלם מצב ארצה (וראשו). מה זה סלם? הדרגה ששאר הדרגות תלויות בה, והוא יסוד העולם. וראשו מגיע השמימה, כך הוא להתקשר עמו. וראשו מגיע השמימה, מי ראשו? ראשו של אותו סלם. ומי הוא? זה שכתוב בו (בראשית מז) ראש המטה. משום שהוא ראש למטה הנה וממנה מאיר. מגיע השמימה, משום שהוא סיום הגוף, ועומד בין עליון ותחתון, כמו שהבירית הוא סיום הגוף ועומד בין הירכים והגוף, ועל זה מגיע השמימה.

והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו, אלו הממנים של כל העמים, שהם עולים ויורדים בסלם הנה. כשישראל חוטאים, נשפל הסלם הנה, ועולים אותם הממנים. וכשישראל מכשירים את מעשיהם, מתעלה הסלם הנה, וכל הממנים יורדים למטה ועובר שלטונם. הכל עומד בסלם הנה. כאן ראה יעקב בחלומו את

מנבואה. מראה, על ידא דההוא דרגא דההיא חיה דשלטא בליליא. ואי תימא, הא כתיב (דניאל ח) גבריאל הבן להלז את המראה. הכי הוא ודאי, דמראה מלוי סתימין יתיר, ובחלמא פריש יתיר, ופריש סתימין דמראה, ועל דא אתפקד גבריאל, דיפרש מלוי דמראה דאיהו סתים יתיר.

ועל דא כתיב במראה, וידא, וארא, מאי טעמא, בגין דמראה איהו, כהאי מראה דאתחזי כל דיוקנין בגויה, בגיני כך וארא, אחמית דיוקניה, באל שדי, דאיהו מראה, דאתחמי דיוקנא אחרא בגויה, וכל דיוקנין עלאין ביה אתחזון.

בגיני כך, יעקב בההוא זמנא, כתיב, (בראשית כח) ויחלם והנה סלם מצב ארצה (וראשו), מהו סלם, דרגא דשאר דרגין ביה תליין והוא יסוד העולם. וראשו מגיע השמימה, הכי הוא לאתקשרא בהדיה. וראשו מגיע השמימה, מאן ראשו. ראשו דההוא סלם. ומאן איהו, דא דכתיב ביה (בראשית מז) ראש המטה, בגין דאיהו ראש להאי מטה ומנה נהיר. מגיע השמימה, בגין דאיהו סיומא דגופא, וקאים בין עלאה ותתאה, כמה דברית איהו סיומא דגופא, וקאים בין ירכין וגופא, ועל דא מגיע השמימה.

והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו, (בראשית כח) אלין ממנן דכל עמין, דאינון סלקין ונחתין בהאי סלם. פד ישראל חטאן, מאיך האי סלם וסלקין אינהו ממנן, וכד ישראל מתפשטין עוברדיהו, אסתלק האי סלם וכלהו ממני נחתי לתתא, ואתעבר שולטנותא דלהון, כלא בהאי סלם קיימא.

הכא חמא יעקב בחלמיה,

שְׁלֹטוֹנוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ וְאֵת שְׁלֹטוֹן
שְׁאָר הָעַמִּים.

דָּבָר אַחֵר וְהִנֵּה מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים
עֲלִים וְיִרְדִּים בּוֹ, בְּמִי? בְּאוֹתוֹ
רָאִשׁוֹ שֶׁל אוֹתוֹ סֶלֶם.
שֶׁכְּשֶׁמִּסְתַּלֵּק רָאִשׁוֹ מִמֶּנּוּ -
הַסֶּלֶם נִכְנַע, וְעוֹלִים כָּל הַמַּמְנִים.
וְכִשְׁמִתְחַבֵּר רָאִשׁוֹ בְּאוֹתוֹ סֶלֶם -
מִתְעַלֶּה, וְכָל הַמַּמְנִים יוֹרְדִים.
וְהֵכֵל דָּבָר אַחֵר.

כְּתוּב (מלכים א-א) נִרְאָה ה' אֶל
שְׁלֹמֹה בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים שְׂאֵל מֶה אֲתֵן לָךְ. וְאִם
תֹּאמַר, כָּאֵן בַּחֲלוֹם, וְכִי אֵיזוֹ
רְשׁוֹת יֵשׁ לַחֲלוֹם בְּזֶה? אֲלֹא כָּאֵן
נִכְלָלֶת דְּרָגָה בְּדְרָגָה, הַדְּרָגָה
הַעֲלִיּוֹנָה עִם הַדְּרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה.
מִשּׁוֹם שֶׁעַד עֲכָשׁוֹ שְׁלֹמֹה לֹא
הָיָה שְׁלֵם. בֵּינוֹ שְׁנֹשְׁלֵם, כְּתוּב
(שם ה) וְה' נָתַן חֲכָמָה לְשְׁלֹמֹה,
וְכְתוּב (שם) וַתֵּרֶב חֲכָמָת שְׁלֹמֹה.
שֶׁעֲמִידָה הַלְכָּנָה בִּשְׁלֹמוֹתָהּ, וּבֵית
הַמִּקְדָּשׁ נִבְנָה, וְאִזּוֹ הָיָה רוֹאֶה
שְׁלֹמֹה אֶת הַחֲכָמָה עֵין בְּעֵין,
וְלֹא הִצְטַרֵּף לַחֲלוֹם.

אַחֵר שֶׁחֲטָא, הִצְטַרֵּף לַחֲלוֹם
כְּבִרְאשׁוֹנָה, וְעַל כֵּן כְּתוּב (שם יא)
הַנִּרְאָה אֵלָיו פְּעָמִים. וְכִי פְעָמִים
הָיָה וְלֹא יוֹתֵר? אֲלֹא צַד הַחֲלוֹם
הָיָה לוֹ פְּעָמִים, וְצַד הַחֲכָמָה הָיָה
בְּכָל יוֹם.

וְעַם כָּל זֶה הַצַּד שֶׁל הַחֲלוֹם הָיָה
יוֹתֵר עַל כָּל שְׁאָר בְּנֵי הָאָדָם,
מִשּׁוֹם שֶׁנִּכְלָלָה דְּרָגָה עִם דְּרָגָה,
מִרְא"ה בְּמִרְא"ה. וְהִנֵּה כָּאֵן
בְּסוֹף יָמָיו יוֹתֵר חֲשׁוֹף, וְזֶה
מִשּׁוֹם שֶׁחֲטָא, וְהַלְכָּנָה עֲמִידָה
לְהַפְּגֵם. מֶה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא
שָׁמַר אֶת בְּרִית הַקֹּדֶשׁ
בְּהִתְעַסְקוֹתָיו עִם נָשִׁים נִכְרִיּוֹת,
וְזֶה הַתַּנְאִי שֶׁהִקְדִּישׁ בְּרוּךְ הוּא
עֲשָׂה עִם דָּוִד, שֶׁכְּתוּב (תהלים קלב)
אִם יִשְׁמְרוּ בְּרִיתִי וְגו'. גַּם
בְּנֵיהֶם עַדִּי עַד יִשְׁבוּ לְכֶסֶף לָךְ.

שְׁלֹטְנוֹתָא דְעֲשׂוֹ וְשְׁלֹטְנוֹתָא דְשְׁאָר עַמִּין.
דָּבָר אַחֵר וְהִנֵּה מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים
וְיִוְרְדִים בּוֹ. בְּמֶאֵן, בְּהִהוּא רָאִשׁוֹ,
דְּהִהוּא סֶלֶם. דְּכַד אִסְתַּלֵּק רָאִשׁוֹ מִנִּיה, סֶלֶם
אִתְפַּתֵּיָא וְסִלְקִין פְּלִהוּ מִמֶּנּוּ. וְכַד אִתְחַבֵּר
רָאִשׁוֹ בְּהִהוּא סֶלֶם, אִסְתַּלֵּק, וְכִלְהוּ מִמֶּנּוּ
נַחֲתִין. וְכִלְא חַד מְלָה.

כְּתִיב, (מלכים א ג) נִרְאָה ה' אֶל שְׁלֹמֹה בַּחֲלוֹם
הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים שְׂאֵל מֶה אֲתֵן
לָךְ. וְאִי תִימָא הֵכָא בַּחֲלוֹם, וְכִי מֶה (דף קו ע"א)
רָשׁוֹ אֵית לִיה לַחֲלוֹם בְּהִי. אֲלֹא הֵכָא
אִתְפַּלִּיל דְּרָגָא בְּדְרָגָא, דְּרָגָא עֲלָאָה בְּדְרָגָא
תַּתָּאָה. בְּגִין דְּעַד כְּעַן, שְׁלֹמֹה לֹא הָיָה שְׁלֵם,
בֵּינוֹ דְּאִשְׁתַּלִּים, כְּתִיב, (מלכים א ה) וְה' נָתַן חֲכָמָה
לְשְׁלֹמֹה. וְכְתִיב, (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חֲכָמָת שְׁלֹמֹה.
דְּקִיִּימָא סִיְהֵרָא בְּאַשְׁלֻמוֹתָא, וְכִי מִקְדָּשָׁא
אִתְבְּנִי. וְכִדִּין, הָיָה חֲמִי שְׁלֹמֹה, עֵינָא בְּעֵינָא
חֲכָמָתָא, וְלֹא אֲצַטְרִיף לַחֲלָמָא.

לְבַתֵּר דְּחֻטָּא, אֲצַטְרִיף לִיה לַחֲלָמָא
כְּקִדְמִיתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (מלכים א יא)
הַנִּרְאָה אֵלָיו פְּעָמִים, וְכִי פְעָמִים הָיָה וְלֹא
יִתִּיר. אֲלֹא סֵטְרָא דְחֲלָמָא הָיָה לִיה פְּעָמִים,
סֵטְרָא דְחֲכָמָתָא כָּל יוֹמָא הָיָה.

וְעַם כָּל דָּא, סֵטְרָא דְחֲלָמָא הָיָה יִתִּיר עַל כָּל
שְׁאָר בְּנֵי נָשָׂא, בְּגִין דְּאִתְפַּלִּיל דְּרָגָא
בְּדְרָגָא, מִרְא"ה בְּמִרְא"ה. וְהָא הִשְׁתָּא בְּסוֹף
יוֹמָיו חֲשִׁיף יִתִּיר, וְדָא בְּגִין דְּחֻטָּא, וְסִיְהֵרָא
קִיִּימָא לֹאִתְפַּגְמָא. מְאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּלֹא
נָטִיר בְּרִית קִדְּיִשָׁא, בְּאַשְׁתַּדְלוּתִיה בְּנָשִׁים
נִכְרִיּוֹת. וְדָא הוּא תַנְאִי דְעַבְד קִדְּשָׁא בְּרִיף
הוּא עִם דָּוִד, דְּכְתִיב, (תהלים קלב) אִם יִשְׁמְרוּ
בְּרִיתִי וְגו'. גַּם בְּנֵיהֶם עַדִּי עַד יִשְׁבוּ
לְכֶסֶף לָךְ.

מה זה עדי עד? הינו שכתוב (דברים יא) כימי השמים על הארץ. ומשום ששלמה לא שמר את הברית הזו כראוי, התחילה הלכנה להפגם, ועל כן בסוף הצטרף את החלום, וכן יעקב הצטרף את החלום, כמו שבארנו.

רעיא מהימנא

השלמה מזהשמוטות (סימן ו)
ויחלום והנה סלם מצב ארצה (בראשית כח). והנה סלם - זו תפלה. מצב ארצה - שמתפללים בני אדם לו בארץ, שהיא שכינה, ומגיע לשמים שהוא הקדוש ברוך הוא, שנאמר בו (מלכים א-ח) ואתה תשמע השמים, וסוד הדבר - (תהלים ח) ה' אדננו מה אדיר שמך בכל הארץ וגומר. ובזמן שמודיע להם הקדוש ברוך הוא ושכינתו שעולה באותה התפלה, מיד - והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו. בו - באותו אדם.

כלם פותחים כנפיהם לקבל שכינה באותה תפלה. והו שכתוב (יחזקאל א) וכנפיהם פרוות מלמעלה. וזה עלים, שכינה על כנפיהם, וירדים בו. מה זה בו? בקדוש-ברוך-הוא, שהקדוש ברוך הוא יורד עליהם לקבל שכינתו, ומיחד הקדוש ברוך הוא באותו האיש בתפלתו, ששכינה היא מצוה כלולה בשם יהו"ה, היא חזיה שלו, ומצוה בלי מחשבה אין לה עליה. ומחשבה היא אדם, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, תפארת מצוה, המלכות כלולה מארבע חיות המרפבה, כלולה מארבע

מאי עדי עד. היינו דכתיב, (דברים יא) כימי השמים על הארץ. ובגין דשלמה לא נטר האי ברית פדקא יאות, שריא סיהרא לאתפגמא. ועל דא, בסופא אצטרף חלמא, וכן יעקב אצטרף ליה לחלמא פדאמרן.

רעיא מהימנא

השלמה מזהשמוטות (סימן ו)

ויחלום והנה סלם מצב ארצה. והנה סלם דא צלותא, מצב ארצה, דמצלאן בני נשא ליה בארעא דאיהי שכינתא ומטא לשמיא דאיהו קדשא בריך הוא דאתמר ביה (מלכים א' ח) ואתה תשמע השמים ורדא דמלה (תהלים ח) יהו"ה אדננו מה אדיר שמך בכל הארץ וגו'. ובזמנא דמודיע לון קדשא בריך הוא ושכינתיה דסלקא ביהוא צלותא, מיד והנה מלאכי אלהים עולים וירדים בו. בו ביהוא בר נש.

כלהו פתחין גדיפיהו לקבלא שכינתא ביהיא צלותא, קדא הוא דכתיב (יחזקאל א') וכנפיהם פרוות מלמעלה והאי איהו עולים שכינתא על גדיפיהו וירדים בו. מאי בו, בקדשא בריך הוא. קדשא בריך הוא נחית עלייהו לקבלא שכינתיה ומייחד קדשא בריך הוא ביה ביהוא בר נש בצלותיה. דשכינתא איהי מצוה כלילא בשם יהו"ה איהי חיה דיליה. ומצוה בלא מחשבה לית לה סליקו. ומחשבה איהו אדם יו"ד ה"א וא"ו ה"א תפארת מצוה. מלכותא כלילא מארבע חיוון דמרפבתא, כלילא מארבע אתון. איהי נוקבא דיליה, אנפין דיליה, אנפוי דרחמי. בגינה אמינא (שמות ל"ג) אם אין פניך הולכים וגו'.

ומסטררא דצדיק אתקריא אחורוי חיה כלילא תמנסר חולין דאחורוי דבר נש, דדמי לשדדא דביה

אותיות, היא הנקבה שלו, הפנים שלו, פני הרחמים, עבונה אמתית (שמות לג) אם אין פניך הולכים וגומר.

ומצד הצדיק נקראת אחורוי, חיה כלולה שמונה עשרה חליות שאחורי האדם, שדומה לשדדא

שבה שמונה עשרה חליות, היא אחר למעשה בראשית, וקדם למחשבה, שנאמר בה עלה במחשבה, מה שאין כן באדם של אחר, של עץ הדעת טוב ורע, שהוא אחר למעשה בראשית וקדם לפורענות.

כמו תנאים ואמוראים ואמר, רועה הנאמן, ברוך אתה לאל עליון, הוא יקים לך בקשתך בכל. קם זקן עליון ביניהם ואמר, רועה הנאמן, כך התקנים פסוק זה שנאמר (ישעיה סב) ואל תתנו דמי לו, שהרי עליונים ותחתונים מקננים בצלמה, מחנות הקדוש ברוך הוא שהם מהשיבה העליונה, ומחנות הגבירה שהם מהשיבה התחתונה, עליך נאמר והנה מלאכי אלהים עלים ויורדים בו. כך עולים מחנות השכינה בתפלה, ויורדים מחנות הקדוש ברוך הוא לשכינתו בכמה שירים ונגונים של תפלה.

אתה הוא הקרוב לקדוש-ברוך-הוא בתפלתך, שהיא קרבן לקדוש ברוך הוא ושכינתו באיזהו מקומן, בצו את בני ישראל וכו'. שתקנו בעלי המשנה קרבנות התפלה מצד הימין, ששם כהן איש חסד, ותקנו זמירות שהם שיר הלזים אחריהם מצד הגבורה, והוד דרגה של דוד נקשרה בשמאל של גבורה. ואהרן דרגתו בהוד נקשר בחסד, והו' שכתוב (תהלים טז) נעמות בימינך נצח.

שמע ישראל של היחוד כולל ברכו וקדושה, שהוא קדוש קדוש קדוש, וברכה מצד הימין, והו' שכתוב (במדבר ו) דבר אל אהרן

ח"י חוליון. איהי אחר לעובדא דבראשית וקדם למחשבה דאתמר בה, עלה במחשבה. מה דלאו הכי באדם, דאחר דעץ הדעת טוב ורע דאיהו אחר למעשה בראשית, וקדם לפורענות.

כמו תנאים ואמוראים ואמר רעיא מהימנא בריך אנת לאלהא עלאה, הוא יקם לך פעותך בכלא. קם סבא עלאה ביניהון ואמר רעיא מהימנא כך אתקיים האי קרא דאתמר (ישעיה ס"ב) ואל תתנו דמי לו דהא עלאין ותתאין מקנני בצולמא דידך משיריין דקודשא בריך הוא דאינון מתיבתא עלאה ומשיריין דמטרוניתא דאינון מתיבתא תתאה עלך אתמר והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו כך סלקין משיריין דשכינתא בצולמא ונחתין משיריין דקדשא בריך הוא לגבי שכינתיה בכמה שירין ונגונים דצולמא.

אנת הוא קריבא דקודשא בריך הוא בצולמא דילך, דאיהו קרבנא דקודשא בריך הוא ושכנתיה באיזהו מקומן בצו את בני ישראל וכו' דתקינו מארי מתניתין קרבנין דצולמא מסטרא דמינא דתמן כהן איש חס"ד ותקינו זמירות דאינון שיר דלזים אבתרייהו מסטרא דגבורה. והו"ד דרגא דדוד אתקשר בשמאלא דגבורה. ואהרן דרגא דיליה כהו"ד אתקשר בחס"ד. הדא הוא דכתיב (תהלים י"ז) נעימות בימינך נצח.

שמע ישראל דיחודא כליל ברכו וקדושה. דאיהו קדוש. קדוש. קדוש. וברכה מסטרא דמינא דהא הוא דכתיב (במדבר ו) דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל. וקדושה מסטרא דלזים עמודא דאמצעיתא קשורא דמינא ושמאלא ואיהו קשורא דתפלין דרישא דאיהו אימא עלאה.

תפילין על רישיה, כמה דאוקמוה מארי מתניתין.

ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל. וקדושה מצד הלזים עמוד האמצעי, הקשר של ימין ושמאל, והוא קשר של תפלין של ראש, שהוא האם העליונה.

תפלין על ראשו כמו שבארנו בעלי המשנה, תפלין של רבון העולם מה כתוב בהן? והוא קשר

לאחר קריאת הזוהר (יאמר תפלה זו בכנות הלב)

יהי רצון מלפניך ה' אלוקי ואלוקי אבותי שיתקנים בנו עתה מקרא שפתוב "ואשים דברי בפיך ובצל ידי כפיתיה לנטע שמים וליסד ארץ", להעלות לרומם ולתקן הריסות וחרבות השכינה הקדושה לקשוט ופזרפרא עלאה ולארמון שעל מכונו ישב להחזיר עטרה ליושנה וקים בנו מהרה מקרא שפתוב "ויהי אור הלכנה באור החמה ואור החמה יהיה שבעתים באור שבעת הימים". וזכות הרשב"י הקדוש ובנו רבי אלעזר, ויזתם בן עזיהו, יעמוד לנו לתקן העולם מיום שנברא עד סופו פראונו וקראונו יראיו. ובזכות היותנו עסוקים בהקמה הזאת, על ידה תתקרב הגאולה, וישועתה מהרה תצמיח, לעלוי שכינת עזאנו במהרה ביימינו. ויקוים בנו מקרא שפתוב "ויאמר אלקים יהי אור", ויארר עלינו אור ה', ביזם ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, אמן נצח סלה ועד. (נפח התפלה מתוך לשונו הקדוש של רבי חיים ויטאל זיע"א)

מוזרה אני לפניך השם אלוקי ואלוקי אבותי שזכיתני ללמוד ולהגות בספר הקדוש הזה ויהרהר עילאה, וזכות התנאים הקדושים שלמדנו תורתם יעמוד לנו ולזרענו ונזכה להבטחת הנביא (ישעיה נט, כ-כא) ובא לציון גואל ולשבי פשע ביצקב נאם ה'. ואני זאת בריתי אותם אמר יהוה רוחי אשר עליה ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיה ומפי זרעה ומפי זרע זרעה אמר ה' מעתה ועד עולם. ויתקיים בנו הנבואה (ישעיה נא, טז) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כפיתיה לנטע שמים וליסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה. ובפרפת משה רבינו מהימנא בתגלה במהרה דידן, ה' בדר יחזנו ואין עמו אל נכר, יראו עיינינו וישמח לבנו ותגל נפשונו בישועתך באמת באמר לציון מלך אלקיך, ברוך ה' לעולם אמן ואמן. (סיד ה')

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו [עלינו] בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו רצונה. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשה על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב שכינתך לתוכו, והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירים ולזמרים. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאבהה את שמך הגדול הגבור והנורא אמן בן יהי רצון. (סי"ת).

הקדיש לעלוי הנשמה: הקדיש הוא שבח גדול לבורא עולם על כן יש בזה עלוי נשמה גדול לנפטר במיוחד בזה שגורם לצבור לענות אמן, שהוא עלוי נשמה גדול עד מאד ונחת רוח לנשמה. מלבד מה שמציל את הנפטר מדינה של גיהנם. מעלה אותו בדרגות נוספות בגן עדן (עין פה החיים שכתב לומר בכל ליל שבת קדיש אפילו אחר מאה שנה שעולה מעלה מעלה, וצ"ע פלא יוציא).

מעלת לימוד הזוהר לעלוי הנשמה: כתבו המקובלים: לימוד הקבלה והזוהר (תורת הרשב"י) יש בו תועלת לנשמה יותר משאר לימודים. כי לכן נקרא זוהר שהוא מזוהר הנשמה... וביזם שבת קודש ששעה אחת לימוד הזוה"ק שונה אלה שנה, ובשמחה מליון שנה עליו להשתדל יותר בלימוד הזוה"ק כי הוא מבחינת היום, קדוש הוא לאלהינו... ומה גדלה מעלת לימוד הזוהר הקדוש בגבהי מרומים ובמיוחד ביום הקדוש יום השבת שאין ערוך להשגתו, ובנדאי למוזדו בעד עלוי נשמת אביו או אמו ע"ה, אין קץ למעלתו ואין קץ לעלוי נשמת אביו או אמו ע"ה, ומעטרים לנשמה בעטרה ולבוש מיוחד בזכות למוזדו. וכן לקמי ותמותו ע"ה (ועין קב הישר) והנה שזכרו אתו, כפול ומכפל שבעתים, בבחינת מכבדו במוזדו וכו', (ועין פלא יוציא ערוך כבוד אב ואם).

קדיש על ישראל נסח ספרדי (ע"מ)

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. (אמנ) בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתָהּ וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ
וַיַּצְמַח פְּרָקְנָהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחָהּ. (אמנ) בְּחֵיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית
יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא
וּלְעָלְמֵי עָלְמָיָא יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלָּה
וַיִּתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (אמנ) לְעֵלְא מִן כָּל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
תִּשְׁבַּחְתָּא וְנַחְמָתָא דְּאִמְרִין בְּעֶלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן: עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנָן
וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן דְּעֶסְקִין בְּאוּרִיתָא קְדֻשָּׁתָא. דִּי
בְּאַתְרָא הָדִין וְדִי בְּכָל אַתְר וְאַתְר, יְהֵא לְנָא וּלְהוֹן וּלְכּוֹן חֲנָא וְחֶסְדָּא וְרַחֲמֵי
מִן קֳדָם מְאָרִי שְׁמֵיָא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמֵיָא,
חַיִּים וְשֹׁבַע וַיִּשׁוּעָה וְנַחֲמָה וְשִׁיזְבָּא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וְסְלִיחָה וְכַפָּרָה, וְרוּחַ
וְהַצֵּלָה לָנוּ וּלְכָל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: (אמנ) עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא
בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: (אמנ)

הַשְׁבֵּכָה לְאִישׁ: אֲשֶׁרִי אִישׁ יָרָא אֶת יְהוָה בְּמַצּוֹתָיו חָפֵץ מְאֹד: הַמְרַחֵם עַל
כָּל בְּרִיּוֹתָיו הוּא יַחוּס וַיַּחְמוֹל וַיִּרְחֵם עַל נַפְשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁל (פב"פ). רוּחַ
יְהוָה תְּנִיחָנוּ בְּגֵן עֵדֶן: דְּאַתְפָּטֵר מִן עֲלְמָא הָדִין כְּרַעוּת אֱלֹהָא מְאָרִיָּה שְׁמֵיָא
וְאַרְעָא. מִלְּךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים בְּרַחֲמָיו יִרְחֵם עָלֵינוּ. וַיַּחוּס וַיַּחְמוֹל עָלֵינוּ. מִלְּךְ
מַלְכֵי הַמַּלְכִּים בְּרַחֲמָיו יִסְתִּירֵהוּ בְּצֵל כְּנָפָיו וּבִסְתֵר אֲהֵלוֹ לַחַזוּת בְּנוֹעָם
יְהוָה וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ. וּלְקַץ הַיָּמִין יַעֲמִידֵהוּ. וּמִנְחַל עֲדָנָיו יִשְׁקָהוּ. וַיַּצְרוֹר
בְּצִרוֹר הַחַיִּים נִשְׁמָתוֹ. וַיִּשִּׁים כְּבוֹד מְנוּחָתוֹ. יְהוָה הוּא נִחְלָתוֹ. וַיִּלְוֵהּ אֱלֹוֹ
הַשְׁלוֹם וְעַל מִשְׁכְּבוֹ יִהְיֶה שְׁלוֹם. בְּדַכְתִּיב: יְבוֹא שְׁלוֹם יְנוּחוֹ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם.
הַלֵּךְ נִכְחוֹ. הוּא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבִּים עַמּוֹ בְּכָלֵל הַרְחָמִים וְהַסְלִיחוֹת.
וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמֵר אָמֵן:

הַשְׁבֵּכָה לְאִשָּׁה: אֵשֶׁת חַיִּל מִי וּמִצָּא, וְרַחֵק מִפְּגִינִים מְכָרָה: שֶׁקֶר חָחַן וְהֶבֶל
הֵיפִי, אִשָּׁה יִרְאֵת יְהוָה הִיא תִּתְהַלָּל: תְּנוּ לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ, וַיִּהְלֹוהּ בְּשַׁעְרִים
מַעֲשִׂיהָ: הַמְרַחֵם עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו הוּא יַחוּס וַיַּחְמוֹל וַיִּרְחֵם עַל נַפְשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה
שֶׁל (פב"פ). רוּחַ יְהוָה תְּנִיחָנוּ בְּגֵן עֵדֶן: דְּאַתְפָּטֵר מִן עֲלְמָא הָדִין כְּרַעוּת
אֱלֹהָא מְרִיָּה שְׁמֵיָא וְאַרְעָא. הַמִּלְּךְ בְּרַחֲמָיו יַחוּס וַיַּחְמוֹל עָלֶיהָ. וַיִּלְוֵהּ אֱלֹוֹהָ
הַשְׁלוֹם וְעַל מִשְׁכְּבָהּ יִהְיֶה שְׁלוֹם. בְּדַכְתִּיב: יְבוֹא שְׁלוֹם יְנוּחוֹ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם.
הַלֵּךְ נִכְחוֹ. הִיא וְכָל בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבוֹת עִמָּה בְּכָלֵל הַרְחָמִים וְהַסְלִיחוֹת.
וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמֵר אָמֵן:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא די ברא כרעותה וימליך מלכותה. ויצמח פורקנה ויקרב משיחה. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל. בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן: יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי: יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקודשא. בריך הוא לעלא (בעשי"ת ולעלא מכל) מן כל ברכתא ושירתא, תשבתתא ונחתתא, דאמירן בעלמא. ואמרו אמן:

על ישראל ועל רבנן ועל תלמידהון ועל כל תלמידי תלמידהון ועל כל מאן דעסקין באוריתא די באתרא הדין ודי בכל אתר ואתר יהא להון ולכון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחי אריכי ומזוני רויחי ופורקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן: עושה שלום בברוכיו הוא ברחמי יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

תפלה על הנפטר לאחר הלמוד

לאיש: אגא ה' מלא רחמים אשר בידך נפש כל חי ורוח כל בשר איש, יהיה נא לרצון לפניך תורתנו ותפלתנו בעבור נשמת (פלוני בן פלוני) וגמול נא עמו בחסדך הגדול לפתח לו שערי רחמים וחסד, שערי גן עדן, ותקבל את נשמתו באהבה ובחבה. ושלח לו מלאכך הקדושים והטהורים להוליכו ולהשיבו תחת עץ החיים אצל נשמות הצדיקים והצדקניות וחסידים וחסידות להנות מזיו שכנתך, ולהשביעו מטובך הצפון לצדיקים. והגוף ינוח בקבר במנוחה נכונה בחדוה ובשמחה ובשלום, כדכתיב, יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכוחו. וכתיב, יעלו חסידים כבוד ירננו על משכבותם. וכתיב, אם תשכב לא תפחד ושכבת וערכה שנתך, ותשמר אותו מחבט הקבר ומרמה ותולעה. ותסלח ותמחול לו על כל פשעיו. כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. וזכר לו זכיותיו וצדקותיו אשר עשה. ותשפיע לו מנשמתו לדשן עצמותיו בקבר מרוב טוב הצפון לצדיקים, דכתיב, מה רב טובך אשר צפנת ליראך, וכתיב, שמר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה. וישכון בטח בדרך ושאנן מפחד רעה, ואל יראה פני גיהנם. ונשמתו תהא צרוה בצרור החיים ולהחיותו בתחית המתים עם כל מתי עמך ישראל ברחמים, אמן:

לאשה: אגא ה' מלא רחמים אשר בידך נפש כל חי ורוח כל בשר איש, יהיה נא לרצון לפניך תורתנו ותפלתנו בעבור נשמת (פלונית בת פלוני) וגמול נא עמה בחסדך הגדול לפתח לה שערי רחמים וחסד, שערי גן עדן, ותקבל את נשמתה באהבה ובחבה. ושלח לה מלאכך הקדושים והטהורים להוליכה ולהשיבה תחת עץ החיים אצל נשמות הצדיקים והצדקניות וחסידים וחסידות להנות מזיו שכנתך, ולהשביעיה מטובך הצפון לצדיקים. והגוף ינוח בקבר במנוחה נכונה בחדוה ובשמחה ובשלום, כדכתיב, יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכוחו. וכתיב, יעלו חסידים כבוד ירננו על משכבותם. וכתיב, אם תשכב לא תפחד ושכבת וערכה שנתך, ותשמר אותה מחבט הקבר ומרמה ותולעה. ותסלח ותמחול לה על כל פשעיה. כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. וזכר לה זכיותיה וצדקותיה אשר עשתה. ותשפיע לה מנשמתה לדשן עצמותיה בקבר מרוב טוב הצפון לצדיקים, דכתיב, מה רב טובך אשר צפנת ליראך, וכתיב, שמר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה. ותשכון בטח בדרך ושאנן מפחד רעה, ואל תראה פני גיהנם. ונשמתה תהא צרוה בצרור החיים ולהחיותה בתחית המתים עם כל מתי עמך ישראל ברחמים, אמן:

לאורם נלך

"פרדס רמונים" שבו סכם את עקרי תורת השפלה, (מספר זה נעשו שני קצורים: "פלה הרמון" - לרבי נחמן עזריה מפאנו, רש"ס רמונים" - לרבי שמואל גליקס). ספרו בתחום המוסר מפרסם בשם - "תקו דבורה", ששימש בסיס לספרות המוסר שהשפעה מן השפלה, ושהתפתחה בדורות הבאים, (קטן "ראשית חקירה" לתלמידיו כפי אליהו די ונדאט, ועוד).

הר"ם קורדובירו עסק כל ימיו בקתיבת פרוש ללך חלקי הזוהר, אולם לא זכה שספרו זה ידפס בימי חייו. ספר זה ששעד פה תהה בקתב ד' (הכתב) מכיל פשטל עשה אלה עמודים), הנקרא בשם "אור יקר", מדרש בשנים האחרונים בירושלים, בארבע מאות שנה לאחר קתיבתו, ולעת עתה יצאו לאור כ"ב פרקים (תשכ"ב-תשנ"ד), על ידי הר"ח רבי מאיר אילבום, מחשובי חסידי אלקסנדר מדור העבר.

ג. הפרוש מתחם לכל מלה ומלה שבוהה מנדקס בה מפרשה לארבה ולתורה. לא פלא, שכל מי שנדע על ערכו של ספר זה נתאון ללמדו. מפרסם הוא נסיונו של הרמ"ע מפאנו שהזיל "אלף זהובים אדמים" לאלמנת הר"ם מקורדובירו, שמשאיל לו את הקתב ד' על קנת הסעיפים, (ראה שם הדוילים לטהי"א בערך "אור יקר" שש"מערבת ספרים).

ה. נצטט מספר שורות מהקדמת הר"ם קורדובירו לספרו "אור יקר", בהם סכם מנחתו בקתיבת פרושו לזוהר: "ובראותי אני משה... קורדובירו עמם חובת האדם בדיעת התורה וטעמיה... כאיתי לבא ללקט קצת שושני ונרדי נרדי סודות תורתנו הקדושה, בפרוש הפסוקים, וטעמי המצוות, ולחבר מהם מגילת ספר יקרא שמו "אור יקר" לסבות רבות... מפני שעשר הפגנה בו

לקאר דברי הרשב"י עליו השלום בכל פרטיו... מאיר ומבאר דברי הזוהר בכלל ופרט, בסיעתא דשמיא... להיות סודות התורה יקרי הערך לא יערבם ערב וזכויות... לקאר דברי הרשב"י עליו השלום בזהר ואור יק"ה, ירצה אור מאיר, דהינו היות הזוהר מתבאר לבה, בלי להוסיף פלה, אלא כפי מה שנלמד מתוך דבריו, וכפי מה שאנו יונקים משרי חקמתו... להיות פגנת הספר להורות אל האדם דרך עבר להשדוש ברוך הוא ושכינתו, כי זה כל האדם".

ה. השפעתה העצומה של קבלת האר"י דחתה את למוד השפלה על פי שיטתו ונדפו של הר"ם מקורדובירו לא נתבאר אלא על פי שיטת האר"י ז"ל. והנאון בעל החי"א שם מותב: "וראיתי בספר חזיונות קתב ד' לרבינו הרב מהררס ושלום וצ"ל, שחלקם [של הרמ"ק] (כביט משה קורדובירו) ז"ל, ובחלקם ידבר בו הר"ם" (כביט משה קורדובירו) ז"ל ששפלת רבו האר"י ז"ל אמתית ופנימית. ושם בעולם הבא הוא [הרמ"ק] (כביט משה קורדובירו) לומד חקמת השפלה על דרך רבו האר"י ז"ל".

ו. מהר"ם קורדובירו נפטר בקצת בשנת ש"ל, ונטמן סמוך לקברו של האר"י ז"ל.

ג. כפי מדרש אורא - "אור החמה"

א. המקבל ר"א אורא נולד לאביו רבי מרדכי אורא, שהיה ממשפחת המקבלים משלוחה שבסקסבה, בעיר פאס שבמרוקו (ש"כ).

עיר זו היתה אז מרכז תורני גדול בארץ ומשפעתה בקמיה הרבים והגדולים. שם עלה ונתעלה בדיעת התורה על כל חלקיה: מקרא, תלמוד, פלה. כמו כן נודעו אז לקבלת רבי משה קורדובירו

- המבארת בספרו הגדול "פרדס רמונים".

רבים מספריו בפלה יש להם גון שיטת הרמ"ק (כביט משה קורדובירו).

ב. הרב אברהם אוראלי אוראלי החליט לעלות לארץ ישראל - קבל הנראה לאחר פרענות שעברה באותה עת במרוקו, ובפרט בעיר פאס. בהגיעו לארץ ישראל (בשנת ש"ה) התגיש אז בעיר חברו, שהיתה מרכז לתורה וללמוד השפלה, ושם קתב את ספריו הקדושים, לתקופות קצרות התגיש בעדים ירושלים ועוד.

ג. הרב אברהם אוראלי אוראלי נפטר בשנת ת"ד (כ"א מרחשון ו"א כ"ה) בחברון, ושם נטמן.

ד. ספרו הגדול "אור החמה" הוא בין הפרושים החשובים ביותר שנקתבו על הזוהר. בספר זה באו פרושי הזוהר לרבי משה קורדובירו ולרבי חיים ויטאל (פנס שנתנודע לתורת האר"י ז"ל). הפרוש הדפס בשלישה פרקים גדולים, ובהם פרוש לשלישת חלקי הזוהר (בראשית-דברים). כמו כן קתב אברהם אוראלי את הספר "זהר חמה", והוא קצור מן הספר "זוהר יקר" - פרושו הגדול של רבי אברהם גלנטי לזוהר.

ה. בשנת תרנ"ו הדפס הפרוש "אור החמה" בשלוב עם "זוהר חמה", על ידי הרב הקדוש רבי יחזקאל שנגא הלפרשטאם בן ה"דברי חיים" ז"ע, וקנת מצויים בו שלישת הפרושים של המקבלים: הרמ"ק (כביט משה קורדובירו), רחם ושלום, ור"א גאלאנטי. מדרכיו בהקדמתו לפרושו: "... ונחלק ב' [מן הספר "זוהר ארבע" - המולל את רב חבורי קבלה] נקרא שמו "אור החמה", והוא מאיר מפענן באור החמה הבהיר ללבנו לשונות הזוהר הכללי שגמנים, ונהנים